

Motion till riksdagen 2013/14: MJ9

av **Jens Holm m.fl. (V)**
med anledning av prop. 2013/14:39

På väg mot en giftfri vardag – plattform för kemikaliepolitiken

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma med en åtgärdsplan för nationella förbud och begränsningar i närtid av kemikalier som man bedömer att EU inte kommer att reglera inom rimlig tid för att nå miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö till 2020.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på förstärkning av såväl tillsynsvägledningen som tillsynen av kemikalier i varor och lokaler för att nå miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö till 2020.

2 Bakgrund

Propositionen redovisar en strategi för att nå miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö och generationsmålet. Strategin består huvudsakligen av de etappmål om farliga ämnen som regeringen beslutat om samt insatser som bidrar till att nå etappmålen. Vidare föreslås ändringar i miljöbalkens straffregler med anledning av att en ny EU-förordning om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter har börjat gälla.

Dessutom föreslås i propositionen en ändring i lagen om handel med utsläppsrätter.

Fel! Okänt namn på

3 Kemikaliepolitiken kräver nationella åtgärder

Vänsterpartiet har i motionen Kemikalier i vår omvärld (2013/14: MJ299) föreslagit åtgärder för en hållbar kemikaliepolitik. För att stärka arbetet med att riskbegränsa allmänkemikalier och bekämpningsmedel samt öka kunskapen om kemikaliers påverkan på miljön anslår vi i motion 2013/14: MJ421 även ökat anslag för giftfri vardag.

Propositionen föreslår en plattform för att nå miljökvalitetsmålet Giftfri miljö som innehåller viktiga etappmål med nationella insatser och åtgärder inom EU. Vi ser många förtjänster och lämpliga åtgärder i den strategi som regeringen presenterar. Hit hör bl.a. en ökad fokusering på kemikalier i barns vardag, skärpning av Reach, kadmiumstrategi, textildirektiv och åtgärder för minskad miljöpåverkan från kemikalier i läkemedel. Vi ser även positivt på att undersöka förutsättningarna för ett nationellt kunskapscentrum för ökad substitution av farliga ämnen. Men vi vill understryka att ett sådant center inte kan ersätta, utan endast får vara ett komplement till, myndigheternas lagreglerade arbete med att fasa ut farliga kemikalier.

Regeringen bedömer därmed behov av insatser i ett flertal angelägna kemikalieområden som Vänsterpartiet under en rad år uppmärksammat och där vi även föreslår åtgärder i motionen Kemikalier i vår omvärld 2013/14: MJ299. Men propositionen saknar en uttalad strategi för hur Sverige ska kunna uppnå en giftfri miljö när EU:s beslut på området brister eller dröjer längre än vad som kan anses acceptabelt för människors hälsa eller för miljön. Av just detta skäl har vi förslag på mer långtgående nationella regleringar och förbud mot de farligaste ämnena. Vår bedömning är att detta är en nödvändighet för att säkra högt ställda mål för människors hälsa och för våra ekosystem i enlighet med våra miljökvalitetsmål. Det står heller inte i motsättning till det mer långsiktiga påverkansarbete gentemot EU som redovisas i plattformen. Därför bör regeringens plattform för kemikaliepolitiken skyndsamt kompletteras med en åtgärdsplan i närtid för nationella förbud mot och begränsningar för kemikalier. Åtgärdsplanen bör inte minst omfatta nationella förbud mot en rad hormonstörande ämnen.

Regeringen bör skyndsamt återkomma med en åtgärdsplan för nationella förbud och begränsningar i närtid av kemikalier som inte bedöms regleras inom rimlig tid inom EU för att nå miljökvalitetsmålet Giftfri miljö till 2020. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet är positivt inställt till ekonomiska styrmedel som komplement till regelstyrning. Vi menar att t.ex. skatter på kemikalier kan vara effektiva för att minska förekomst av och exponering för en rad kemikalier i ett flertal varugrupper. Därför förväntar vi oss att den utredning som regeringen nu tillsatt kommer att arbeta skyndsamt med detta och att regeringen snarast möjligt återkommer med konkreta förslag på ekonomiska styrmedel.

3.1 Tillsynen av kemikalier

En effektiv varutillsyn beträffande kemikalier är av stor betydelse för att nå miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. De stickprov som tillsynsmyndigheterna gör visar att tillåtna halter av farliga kemikalier inte sällan överskrids i varor. Propositionen framhåller ett nära samarbete mellan främst Kemikalieinspektionen och Naturvårdsverket för att utveckla och effektivisera kemikalietillsynen inom EU. Det är en inriktning vi delar. Men vi ser även behov av att i nuläget vidta åtgärder för att stärka vår nationella kemikalietillsyn. I många kommuner saknas tillräcklig vägledning för att utöva tillsyn inom områden som t.ex. förskolor för att minska barns exponering för farliga kemikalier. Regeringen bör återkomma med förslag på förstärkning av såväl tillsynsvägledning som tillsyn av kemikalier i varor och lokaler för att nå miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö till 2020. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 17 januari 2014

Jens Holm (V)

Torbjörn Björlund (V)

Hans Linde (V)

Siv Holma (V)

Kent Persson (V)